

รวมบทความเรื่องของลพบุรี พนมยงค์ เก็บไว้กับราชบัณฑิตยสถาน
เลขที่รับเรื่องพนมยงค์. กรุงเทพฯ: สันติธรรม, 2558.

๓๒๘

อันคับใจไม่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาในสภา โดยเห็นว่ารัฐ
ธรรมนูญฉบับ ๒๕๑๗ ได้เขียนขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวก
มีโอกาสดำเนินการในสภาได้ยิ่งกว่าผู้มีทุนน้อยหรือไม่มีทุนเลย ก็
ย่อมรักษาพรรคของตนไว้ให้เป็นกองหน้าหรือกองนำของชน
ในการต่อสู้ไปภายหลังการเลือกตั้งแล้ว การต่อสู้ระหว่าง
ชนชั้นและเหล่าอันคับจะเป็นไปโดยสลับซับซ้อนมาก

เมื่อรัฐธรรมนูญฉบับ ๒๕๑๗ ได้ตั้งต้นให้มีสภา
เช่นนั้นเกิดขึ้นแล้ว ก็ไม่เป็นการสมควรที่จะใช้วิธีแก้ไขชนิด
ที่บังคับให้มีพรรคใหญ่จำนวนน้อยโดยล้มพรรคเล็ก ๆ เพราะ
พรรคเล็กแต่มีการจัดตั้งเข้มแข็งและมีวินัยดีก็เป็นพรรคที่ดี
กว่าพรรคใหญ่ พรรคเล็กในวันนี้ซึ่งมีลักษณะดังกล่าวแล้ว
ก็สามารถพัฒนาเป็นพรรคใหญ่ในอนาคตได้ กฎธรรมชาตินี้
อยู่ว่า "การมีสิ่งใดนั้นก็เริ่มจากการไม่มี การมีมากก็เริ่มจาก
การมีน้อย" ฉะนั้นใครก็ตามพรรคเล็กพรรคน้อยก็สามารถพัฒนา
เป็นพรรคใหญ่ได้ ส่วนพรรคใหญ่ในวันนี้แต่มีสมาชิกชนิดที่
เรียกว่า "ผี" ของพรรคอื่นแทรกเข้ามา ก็อาจทำให้พรรคใหญ่
แตกแยกในภายหน้าได้

ผู้เกินกว่าราชา
บุ

หมายเหตุ บทความของท่านปรดิบพัน ท่านได้เขียนขึ้นก่อน
ที่ได้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญให้นายกรัฐมนตรี
เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งสมา
ชิกวุฒิสภา แทนการที่จะให้องค์พระมหากษัตริย์
ทรงแต่งตั้งโดยตรง ผลก็คือเป็นการเปิดโอกาส
ให้รัฐบาลแต่งตั้งพวกพ้องของตนเองเข้าไปเป็น
สมาชิกวุฒิสภา ก็คงยังวนเวียนอยู่ในน้ำเน่า
เช่นที่แล้ว ๆ มานั่นเอง แต่รัฐธรรมนูญฉบับใด
ก็แล้วแต่ ถ้าไม่สามารถรับใช้ผลประโยชน์ของ
ประชาชนและประเทศชาติได้แล้ว ในที่สุด
ก็จะถูกประชาชนเหยียบย่ำทำลายอย่างแน่นอน
คอยดูต่อไปก็แล้วกัน

สุพจน์ คำนวณกุล

๒๓ มกราคม ๒๕๑๔

“ผู้เกินกว่าราชา” (ULTRA-ROYALIST)

ขัตติยราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
และเจตนารมณ์ของวิรัช ๑๔ ตุลาคม
ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับ ๒๕๑๗

-๑-

เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๗ ณ พระตำหนักจิตร
ลดารโหฐาน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงลงพระ
ปรมาภิไธยประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ฉบับ ๒๕๑๗ โดยมีได้มี
วิรัชพระราชทานรัฐธรรมนูญตามที่เคยทรงปฏิบัติมาในการ
พระราชทานรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ อันที่จริงรัฐบาลและ
ประธานสภานิติบัญญัติ ได้แจ้งให้ น.ส.พ. ทราบล่วงหน้าไว้
ก่อนแล้วว่า ในการพระราชทานรัฐธรรมนูญฉบับนี้พระองค์
จะไม่เสด็จพระราชดำเนินมาทรงปฏิบัติหน้าที่เคย ชาวที่
หนังสือพิมพ์หลายฉบับได้นำลงจากกระแสข่าวที่เชื่อถือได้นั้น
แจ้งว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงสนพระทัยใน
การร่างรัฐธรรมนูญมาตั้งแต่ต้น

เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม เวลาประมาณ ๑๐.๓๐ น. ประธาน
 สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวที่ติดรัฐสภา
 ใหม่ก่อนที่ท่านผู้นี้จะนำร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งผ่านวาระที่ ๓
 ของสภาฯ แล้วขึ้นทูลเกล้าถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยว่า
 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำริตั้งข้อสังเกตร่าง
 รัฐธรรมนูญ โดยมีพระราชกระแสผ่านราชเลขาธิการลงมา
 เมื่อเย็นวันที่ ๕ ตุลาคม ตามบันทึกพระราชกระแสดังต่อไปนี้

บันทึกพระราชกระแสฯ

เรื่อง ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พ.ศ. ๒๕๑๗

ตามที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีมติในวาระที่ ๓ กว
 คะแนนเสียง ๒๐๘ ต่อ ๖ เห็นชอบในร่างรัฐธรรมนูญแห่ง
 ราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๑๗ และประธานสภานิติบัญญัติ
 แห่งชาติจะได้นำร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่กล่าวขึ้นทูลเกล้าทูล
 กระหม่อมถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยให้ประกาศใช้เป็น
 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยสืบไปนั้น

ได้ทรงพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ และทรงมีพระราช
 คำริกับข้อสังเกตเกี่ยวกับข้อความในร่างรัฐธรรมนูญนี้บาง
 ประการ เช่น

๑. คำปรารภ

๑.๑ ข้อความในคำปรารภนี้ เป็นถ้อยคำที่คณะรัฐ
 มন্ত্রীและสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำขึ้นถวาย

๑.๒ คำปรารภควรกล่าวเพียงสั้น ๆ สรุปได้ว่า ทรงมี
 พระราชดำริว่า โดยที่ประเทศไทยได้มีรัฐธรรมนูญประกาศ
 ให้เป็นหลักในการปกครองประเทศตามระบอบประชาธิปไตย
 มาเป็นเวลากว่า ๔๐ ปีแล้ว ในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ได้มี
 การยกเลิกและแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญหลายครั้ง อันแสดง
 ว่ารัฐธรรมนูญนั้นย่อมเปลี่ยนแปลงไปได้ตามความเหมาะสม
 แห่งสภาวะการณ์ของบ้านเมืองและกาลเวลา

โดยที่ได้มีประชามติเรียกร้องให้มีรัฐธรรมนูญและการ
 เลือกตั้งสมาชิกผู้แทนราษฎรโดยเร็วที่สุด จึงทรงพระราชดำริ
 ที่ร่างรัฐธรรมนูญนี้มีข้อบัญญัติหรือหลักการพอที่จะสนอง
 ความต้องการของประชาชนและตราใช้เป็นรากฐานของการ
 ปกครองระบอบประชาธิปไตยได้

๒. ตามมาตรา ๑๐๗ วรรคสองแห่งร่างรัฐธรรมนูญนี้ บัญญัติให้ ประธาน องคมนตรี เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ แต่งตั้ง วุฒิสมาชิก วุฒิสภานั้น ไม่ทรงเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง เพราะประธานองคมนตรีเป็นผู้ที่พระมหากษัตริย์ทรงเลื่อมใส แต่งตั้งตามพระราชอัธยาศัยตามความในมาตรา ๑๖ เป็นการขัดกับหลักที่ว่า พระมหากษัตริย์ทรงอยู่เหนือการเมือง (ในระบอบประชาธิปไตย) ทั้งจะทำให้ประธานองคมนตรี อยู่ในสภาพเหมือนเป็นองค์กรการเมือง ซึ่งขัดกับมาตรา ๑๗ ด้วย

๓. ทั้งนี้ ยังมีปัญหาอื่น ๆ ที่จะต้องพิจารณาแก่ออมสวดแล้วแต่วิถีทางแห่งรัฐธรรมนูญ ซึ่งอาจมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เหมาะสมแก่สภาวะการณ์ของบ้านเมืองและกาลสมัยได้

๕ ตุลาคม ๒๕๑๗

พระราชกระแสที่ ข้าพเจ้าเชิญมาพิมพ์ ไว้ข้างบนนั้น แสดงให้เห็นชัดว่าการ ร่างรัฐธรรมนูญฉบับ ๒๕๑๗ ได้ถวายพระราชอำนาจเกินกว่าพระราชประสงค์และมีคำปรารภที่คณะรัฐมนตรีและสภานิติบัญญัติเขียนขึ้นเอง โดยมีใช้พระราช

ปรารภของพระองค์ อีกทั้งมีบทบัญญัติอื่น ๆ ที่ไม่เหมาะสมแก่ระบบประชาธิปไตยอีกหลายประการ

๒.๑ ในส่วนที่เกี่ยวกับเจตนารมณ์ของวิรัช ๑๔ ตุลาคม นั้น เราท่านก็ย่อมรู้อยู่แล้วว่าก่อนเกิดเหตุการณ์ในวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ นั้น นิสิตนักศึกษา นักเรียนและผู้รักชาติรักประชาธิปไตย ได้เรียกร้องให้มีรัฐธรรมนูญประชาธิปไตยสมบูรณ์ขึ้นในสยามหลายท่านต้องถูกจับกุมคุมขัง คำเรียกร้องของท่านเหล่านั้นมิใช่เพียงร้องขอ ให้แก่เพียงสิ่งที่เรียกว่า "รัฐธรรมนูญ" เพราะรัฐธรรมนูญเป็นเพียงกฎหมายว่าด้วยการปกครองแผ่นดิน หรือรัฐซึ่งผู้ใดหรือองค์การใดมีอำนาจรัฐก็เขียนรัฐธรรมนูญที่อำนวยความสะดวกบุคคลและคณะบุคคลที่มีอำนาจรัฐนั้น คำเรียกร้องของนักเรียน นิสิตนักศึกษาและผู้รักชาติรักประชาธิปไตย จึงต้องการรัฐธรรมนูญประชาธิปไตย มิใช่กึ่งประชาธิปไตย มิใช่รัฐธรรมนูญเพื่ออภิสิทธิ์ชน คุณเสาวนีย์ลิ้มมานนท์ นักศึกษา นักศาสตร์ ม.ธ. ซึ่งหลายคนรู้จักว่าเป็นผู้หนึ่งที่มีส่วนสำคัญในขบวนการนักศึกษาได้ชี้แจงให้แก่ข้าพเจ้าทราบเมื่อเขาเดินทางมาปารีสภายหลังเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ว่าองค์การนัก

ศึกษาได้ร่างรัฐธรรมนูญขึ้นเพื่อเสนอรัฐบาลก่อน ๑๔ ตุลาคม ประกอบกับการเรียกร้องรัฐธรรมนูญโดยให้มีระบบรัฐสภา ชนิดมีสภาผู้แทนราษฎรเพียงสภาเดียว ซึ่งสมาชิกของสภานั้น จะต้องได้รับเลือกตั้งจากราษฎร อันตรงกับความหมายของ คำว่า "ประชาธิปไตย" ซึ่งพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานนิยามไว้ว่า "แบบการปกครองที่ถือมติปวงชนเป็นใหญ่" แม้ต่อมาเมื่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญของรัฐบาลซึ่งมี นายสัญญาธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรีต้องการให้มีวุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎร แต่นักเรียนนิสิตนักศึกษา กับผู้รักชาติ รักประชาธิปไตยก็แสดงความเห็นกันว่า ถ้าจะมีสองสภาแล้ว ก็ขอให้สมาชิกของทั้งสองสภาเป็นผู้ที่ราษฎรเลือกตั้งขึ้นมา ซึ่งตรงกับความหมายของ "ประชาธิปไตย" ดังกล่าวนั้น และได้เรียกร้องดังนี้ตลอดมาในระหว่างการประชุมสมัชชา บัญญัติในวาระที่ ๑ ในระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการ การสภา, ในระหว่างการพิจารณาในวาระที่ ๒ กับในวาระ ที่ ๓ ทั้งนี้ ย่อมแสดงถึงเจตนารมณ์ประชาธิปไตยของวิชน ๑๔ ตุลาคมอย่างชัดแจ้ง ซึ่งตรงกับราชประสงค์ของพระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

แต่คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบกับคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญของตน โดยเสนอสภานิติบัญญัติซึ่งมีบทบาทบัญญัติ เกี่ยวกับวุฒิสภาดังต่อไปนี้

"มาตรา ๑๐๕ วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวนหนึ่งร้อยคน ซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเลือกตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีความรู้ความชำนาญในวิชาหรือกิจการต่าง ๆ อันจะยัง ประโยชน์ให้เกิดแก่การปกครองแผ่นดิน และมีสัญชาติไทย โดยกำเนิด ทั้งไม่เป็นบุคคลต้องห้ามตามมาตรา ๑๑๗ และ มาตรา ๑๒๐

คณะองคมนตรีเป็นผู้จัดทำบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ตามวรรคหนึ่งมีจำนวนสามร้อยคนเป็นบัญชีลับเพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเลือกตั้ง"

นอกจากนั้นร่างรัฐธรรมนูญของฝ่ายรัฐบาล ไม่กำหนด ขัณฑ์ค่าของผู้ที่จะเป็นวุฒิสมาชิกไว้ เมื่อมีผู้ไปถามกรรมการร่างบางคน ก็ได้รับตอบว่า แม้คนมีอายุน้อยกว่าที่กำหนด ก็ สำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรก็อาจเป็น วุฒิสมาชิกได้ และอีกประการหนึ่งร่างของฝ่ายรัฐบาลนั้น กำหนดคุณสมบัติของวุฒิสมาชิกไว้ ซึ่งอย่างน้อยก็ควร

เท่าเทียมกับสมาชิกผู้แทนราษฎร ผลจึงเป็นว่าวุฒิสมาชิก
เป็นอภิสิทธิ์ชน

เมื่อร่างรัฐธรรมนูญของฝ่ายรัฐบาล ได้เข้าสู่สภา
บัญญัติแห่งชาติแล้ว ก็ได้มีสมาชิกสภานั้น หลายท่านได้
อภิปรายคัดค้านร่างของฝ่ายรัฐบาลซึ่งไม่เป็นประชาธิปไตย
และขัดเจตนารมณ์ของวิวชน ๑๔ ตุลาคม เสียงข้างมากใน
สภานั้น ได้รับหลักการร่างรัฐธรรมนูญนั้นในวาระที่หนึ่ง แล้ว
ทั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา ระหว่างนั้น ได้มีผู้แสดง
ความเห็นคัดค้านการมีวุฒิสภา แต่เสียงข้างมากในกรรมา
ธิการก็ยังยืนยันตามร่างของฝ่ายรัฐบาล ในที่สุดก็ได้แก้ไข
บทที่เกี่ยวกับวุฒิสภาไว้ดังต่อไปนี้

“มาตรา ๑๐๗ วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกซึ่งพระ
มหากษัตริย์ทรงเลือกและแต่งตั้งจากผู้ที่ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมี
ความรู้ความชำนาญในวิชาการหรือกิจการต่าง ๆ อันจะยัง
ประโยชน์ให้เกิดแก่การปกครองแผ่นดิน มีคุณสมบัติตาม
มาตรา ๑๐๗ (๑) และมีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์
ทั้งไม่เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐๖ และ
มาตรา ๑๑๘

ให้ประธานองคมนตรีเป็นผู้ลงนาม รับสนองพระราช
โองการแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา

ร่างใหม่ของคณะกรรมการมาธิการของสภา ฯ ดังกล่าวนั้น
แม้จะขัดต่อเจตนารมณ์ของวิวชน ๑๔ ตุลาคมและขัดต่อพระ
ราชประสงค์ ตามที่ปรากฏในพระราชกระแสของพระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ดี แต่ก็เป็นบทบัญญัติที่กล่าวอย่าง
ตรงไปตรงมาว่าจะถวายราชอำนาจเช่นนั้น แทนวิธีการที่
กล่าวอำพรางไว้ในร่างของฝ่ายรัฐบาลที่อุปหนึ่งว่าวุฒิสมาชิก
เป็นผู้ที่สภาผู้แทนราษฎรเลือกตั้งขึ้น แต่ทว่าสภาผู้แทน
ราษฎรถูกจำกัดสิทธิให้เลือกจากบัญชีรายชื่อที่คณะองคมนตรี
เป็นผู้จัดทำบัญชีรายชื่อส่งมาให้

เมื่อคณะกรรมการสภา ฯ ได้แก้ไขร่างฝ่ายรัฐบาล
แล้ว ได้นำเสนอสภา ฯ ซึ่งมีการพิจารณาวาระที่ ๒ ในขั้นนี้
ได้มีสมาชิกสภานิติบัญญัติหลายท่านได้คัดค้านการมีวุฒิสภา
และเสนอว่าถ้าจะต้องมีวุฒิสภาแล้วก็ขอให้วุฒิสมาชิกเป็นผู้ที่
ได้รับเลือกตั้งจากราษฎร แต่เสียงข้างมากของสภา ฯ ก็ยืนยัน
ที่จะให้วุฒิสภาที่ขัดต่อหลักประชาธิปไตยตามพระราชกระแส

๒.๒. ในระหว่างพิจารณาของสภา ฯ ในวาระที่ ๒
ก็ดีและเมื่อพิจารณาวาระที่ ๒ เสร็จแล้วก่อนที่จะพิจารณา

วาระที่ ๓ กิติ นักเรียนนิสิตนักศึกษาผู้รักชาติรักประชาธิปไตย
ก็ได้เรียกร้องที่จะให้สภาฯ ลงมติไม่เห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญ
ในวาระที่ ๓ ซึ่งนอกจากเหตุผลเกี่ยวกับวุฒิสภาฯ ดังกล่าว
แล้ว ก็ได้เรียกร้องความเป็นประชาธิปไตยและเพื่อเอกราช
สมบูรณ์ของชาติที่เคยแสดงไว้ก่อนอีกหลายประการ ก็ได้
บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญว่าการให้ทหารต่างก้าวเข้ามาอยู่ใน
ประเทศไทยกิติ การส่งทหารไทยในรูปแบบใด ๆ รวมทั้งรูปแบบ
ของทหารอาสาไปยังดินแดนต่างต่างกิติ จะต้องได้รับความเห็นชอบ
ของสภาผู้แทนราษฎร อีกทั้งเรียกร้องให้
อายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง และให้
อายุครบ ๒๓ ปีบริบูรณ์ มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทน
ราษฎร นักเรียนนิสิตนักศึกษา ได้เตรียมที่จะทูลเกล้า
ถวายฎีกาต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพื่อขอพระราชทาน
พิจารณาไปยัง ประกาศใช้รัฐธรรมนูญตามร่างที่สมมติ
ส่วนมากของสภามีทำที่ว่าลงมติในวาระที่ ๓

ในระหว่างเวลาใกล้เคียงกันนั้น บางท่านก็ได้
แต่งตั้งให้เป็นกรรมการร่างรัฐธรรมนูญของฝ่ายรัฐบาลท่าน
หนึ่ง ก็ได้จัดพิมพ์หนังสือขึ้นจำหน่ายแจกในประเทศไทย
และนำมาแจกในต่างประเทศด้วยมีความตอนหนึ่งว่ากิติ

“ จงพิทักษ์เจตนารมณ์ประชาธิปไตยสมบูรณ์
ของคณะกู้บ้านกู้เมืองวีรชน ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ”

จงพิทักษ์เจตนารมณ์ประชาธิปไตยสมบูรณ์ของ
รชน ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖

ผู้อ่านย่อมเห็นได้ว่าท่านกรรมการร่างรัฐธรรมนูญนั้น
ได้ทำคำขวัญขึ้นยกย่องฐานะของอดีตกบฏ ตุลาคม พ.ศ.
๒๕๑๖ เสมอด้วยวีรชน ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ท่านผู้ได้
ตีพิมพ์หนังสือบางเล่มว่าจงใจไม่นำชื่อเรียกร้องของ
กบฏบวรเดชมากล่าวไว้ ฉะนั้นขอให้ท่านทั้งหลายได้
คิดว่า เอกสาร ชื่อเรียกร้อง ของอดีต กบฏบวรเดชมาอ่านให้
สมถ้วน ท่านจะพบว่าชื่อเรียกร้องข้อที่ ๕ ของอดีตกบฏ
บวรเดชที่ยื่นคำขาดต่อรัฐบาลพระยาพหลฯ มีว่า

“ ๕ การเลือกตั้งผู้แทนประเภทที่สอง ต้องถวายให้
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเลือก ”

ดังนั้น การที่รัฐธรรมนูญฉบับ ๒๕๑๒ และรัฐธรรมนูญ
๒๕๑๗ ที่เจริญรอยตาม ได้บัญญัติเรื่องวุฒิสภาไว้ ก็
ตรงกับอดีตกบฏ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ต้องการที่จะให้พระ-
ราชกฤษฎีกาปฏิบัติ ซึ่งขัดกับพระราชกระแสของพระบาท

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน เป็นการขัดกับหลักที่ว่า พระมหากษัตริย์อยู่เหนือการเมือง (ระบอบประชาธิปไตย) คำเรียกร้องของอดีตกบฏบวรเดชกับของรัฐธรรมนูญฉบับ ๒๔๙๒ และฉบับ ๒๕๑๗ ที่เจริญรอยตาม จะต่างกันเพียงวิธีการปลุกย่อย คือฝ่ายอดีตกบฏต้องการให้พระมหากษัตริย์ลงมาสู่การเมืองโดยตรง คือให้ทรงมีพระราชอำนาจแต่งตั้งสมาชิกประเภทที่ ๒ โดยไม่ต้องมีผู้ใดรับสนองพระบรมราชโองการ แต่ฉบับ ๒๔๙๒ และฉบับ ๒๕๑๗ ใช้วิธีให้ประธานองคมนตรีเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ แต่ในสาระก็เหมือนกัน คือต้องการให้พระมหากษัตริย์ทรงลงมาเกี่ยวข้องกับการเมือง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันทรงมีพระปรีชาญาณ ทรงรู้แจ้ง ทรงเห็นจริงตามพระราชประสงค์ดังกล่าวแล้วว่า ขัดต่อระบอบประชาธิปไตย

๒.๓ ได้มีผู้แทนหนังสือพิมพ์หลายฉบับ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติบางท่าน อดีตกรรมการร่างรัฐธรรมนูญของฝ่ายรัฐบาลบางท่าน, นักศึกษาบางท่าน, ได้มาทูล ข้ำพเจ้าถึงปัญหาเกี่ยวกับคำเรียกร้องของนักเรียนนิสิตนักศึกษาหลายประการ ข้ำพเจ้าจึงขอนำคำตอบต่อปัญหาต่างๆ บางประการนั้นมากล่าวสรุปไว้ดังต่อไปนี้

๒.๓.๑ ข้ำพเจ้าเห็นว่าคำเรียกร้องของนักเรียนนิสิตนักศึกษา ฯ ที่ให้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญว่า การที่รัฐบาลอนุญาตให้ทหารต่างตัวเข้ามาอยู่ในประเทศกิติและการส่งทหารไทยในรูปทหารประจำการหรือทหารอาสาออกไปรบในถิ่นแดนต่างตัวกิติ จะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา นั้นเป็นคำเรียกร้องที่ถูกต้องตามระบบรัฐธรรมนูญประชาธิปไตย และถูกต้องต่อการรักษาความเป็นเอกราชของชาติไว้ เพราะเหตุว่าในรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๙๔ เอง ได้บัญญัติไว้ว่า

“พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการประกาศสงครามเมื่อได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา มติให้ความเห็นชอบของรัฐสภาต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของทั้งสองสภา ในบทบัญญัติมาตรา ๑๙๓ ววรรค ๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

การที่ไม่มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญตามข้อเรียกร้องของนักเรียนนิสิตนักศึกษา ฯ นั้น ก็เท่ากับให้รัฐบาลซึ่งประกอบด้วยบุคคลไม่ ก็คน ทำการ ผูกมัด ชาติไทย ทั้งชาติใน การก่อสถานะสงคราม ซึ่งจะเป็นผลร้ายมาสู่ชาติและราษฎรไทยเป็น ส่วนรวม เพราะการที่ให้ทหารต่างตัวเข้ามาตั้งฐานทัพใน

ประเทศไทยเพื่อรุกรานประเทศอื่น ก็เท่ากับเป็นการก่อสถานะสงครามขึ้นกับประเทศอื่น และการที่ส่งทหารไทยเมื่ในรูปแบบทหารอาสาออกไปทำการรบในประเทศอื่น ก็เท่ากับเป็นการก่อสถานะสงครามขึ้นเช่นเดียวกัน ประเทศอื่นที่ถูกรุกรานโดยทหารต่างตัวจากฐานทัพในประเทศไทยก็ดี หรือถูกรุกรานจากทหารไทยซึ่งรัฐบาลไทยกับรัฐบาลต่างตัวได้ส่งไปรบที่คั่นนั้น เขาย่อมถือว่าเขามีสถานะสงครามเกิดขึ้นกับประเทศไทย ทำนองเดียวกันกับในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ ซึ่งรัฐบาลอันมีจอมพลพิบูลฯ เป็นนายกรัฐมนตรีได้ส่งทหารไปรบกับทหารจีนในดินแดนพม่า และส่งเครื่องบินไปทิ้งระเบิดในดินแดนมณฑลยูนนานตอนใต้นั้น ประเทศจีนสมัยนั้นก็ถือว่ามิสถานะสงครามเกิดขึ้นกับประเทศไทยซึ่งฝ่ายเขาไม่ยอมเลิกสถานะสงครามง่าย ๆ ขบวนการเสรีไทยจึงได้ใช้วิธีการหลายประการ ในการทำให้ประเทศจีนยอมเลิกสถานะสงครามกับประเทศไทย

ดังนั้นการที่รัฐธรรมนูญ ๒๕๑๗ ไม่ยอมบัญญัติตามคำเรียกร้องของนักเรียนนิสิตนักศึกษา จึงเท่ากับเปิดโอกาสให้รัฐบาลซึ่งประกอบด้วยบุคคลไม่กี่คนทำการเล็งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๔ อันเป็นการผูกม็ควราชฎไทยทั้งชาติ และ

ผูกมัดพระมหากษัตริย์องค์พระประมุขของชาติ ซึ่งควรจะทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจเห็นชอบและไม่เห็นชอบด้วยในการก่อสถานะสงครามแม้โดยไม่ประกาศสงคราม อนึ่งข้าพเจ้าเห็นว่าถ้ารัฐบาลเห็นว่าการให้ทหารต่างตัวมาตั้งฐานทัพในประเทศไทยก็ดี การส่งทหารอาสาไปรบในต่างตัวก็คั่นนั้น เป็นสิ่งที่เกินคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติแล้ว ก็เหตุใดเล่าจึงไม่กล้าที่จะขอความเห็นชอบจากรัฐสภา เพราะข้าพเจ้าเชื่อว่าถ้าเป็นคุณประโยชน์แท้จริงต่อประเทศชาติแล้ว รัฐสภาก็ต้องให้ความเห็นชอบ

อนึ่ง ข้าพเจ้ายังมีความเห็นในการตีความเจตนารมณ์ของกฎหมายรัฐธรรมนูญว่า เมื่อมาตรา ๑๘๔ บัญญัติให้การประกาศสงครามต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว การก่อสถานะสงครามโดยมีทหารต่างตัวในประเทศไทย และการส่งทหารอาสาไปรบต่างแดนที่ยังคงเป็นอยู่ในปัจจุบันนี้จึงถือว่าเป็นโมฆะ เพราะขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๔ รัฐบาลจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบ แต่นั่นแหละวิถีความตามรัฐธรรมนูญฉบับ ๒๕๑๗ ตามมาตรา ๒๑๘ บัญญัติให้มีคณะตุลาการรัฐธรรมนูญซึ่งรัฐสภาตั้งขึ้น ๓ คน คณะรัฐมนตรีตั้งขึ้น ๓ คน คณะกรรมการตุลาการตั้งขึ้น

๓ คน รวมเป็น ๙ คนนั้น ท่านผู้อ่านที่ใช้สามัญสำนึกก็เข้าใจได้โดยไม่ยากกว่า เสียงข้างมากของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญก็อยู่ที่ฝ่ายรัฐบาลนั่นเองที่จะตีความรัฐธรรมนูญตามใจชอบ จึงต่างกับที่ข้าพเจ้าเคยเสนอต่อนายกรัฐมนตรีปัจจุบันให้ผู้พิพากษาศาลฎีการวมกันเป็นที่ประชุมใหญ่ประกอบเป็นตุลาการรัฐธรรมนูญ ซึ่งเราหวังว่าท่านเหล่านั้นจะไม่ต้องอยู่ใต้อิทธิพลของรัฐบาลในการตีความรัฐธรรมนูญ

๒.๓.๒ ข้อเรียกร้องของนักเรียนนิติศึกษาศึกษาที่ให้มีอายุครบ ๑๘ ปี บริบูรณ์ไม่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งและผู้มีอายุครบ ๒๓ ปีบริบูรณ์มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกผู้แทนราษฎรได้นั้น ก็ชอบด้วยเหตุผลมิใช่แต่เพียงว่าหลายประเทศประชาธิปไตยในปัจจุบันนี้ ได้ลดอายุของผู้มีสิทธิออกเสียงลงมาเป็น ๑๘ ปี เช่น อังกฤษ, ฝรั่งเศส, เยอรมัน, สหรัฐอเมริกา, เนเธอร์แลนด์, ลุกเซมเบิร์ก, แคนาดา, ไอร์แลนด์ ฯลฯ แต่เหตุผลอยู่ที่ว่า เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ นั้น เป็นสมัยที่เพิ่งเริ่มสถาปนาระบบประชาธิปไตยขึ้น จึงได้กำหนดอายุผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งไว้ ๒๐ ปี และผู้สมัครรับเลือกตั้ง ๒๓ ปี ความเหตุผลที่ข้าพเจ้าเคยกล่าวแล้วว่า เพื่อความเสมอกันที่ชาวไทยส่วนมากซึ่งต้องรับราชการทหาร

จะต้องประจำการเป็นเวลา ๒ ปี แล้วอุปสมบท มิฉะนั้นถ้าจะให้ชาวไทยอายุ ๒๐ ปี สมัครรับเลือกตั้งแล้ว ก็อาจจะต้องลาจากกรมกองทหารมาทำการเลือกตั้งซึ่งเสียเวลาของทางราชการทหาร (ดูบทความของข้าพเจ้าที่เขียนให้แก่ชาวธรรมศาสตร์ ในสหราชอาณาจักร เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๖)

แต่ในคำปรารภที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญฝ่ายรัฐบาลได้เขียนขึ้นก็ดี และที่สภานิติบัญญัติได้เขียนขึ้นก็ดี มีสาระตรงกันคือ ในคำปรารภของฝ่ายรัฐบาลเขียนว่า

“ความคิดเห็นในทางการเมืองของประชาชนชาวไทยได้พัฒนาการไปมาก ทั้งนี้ เพราะความเจริญก้าวหน้าทางด้านการศึกษาและสื่อสารมวลชน ทำให้ประชาชนชาวไทยมีความรอบรู้ในทางการเมืองมากยิ่งขึ้น เป็นเหตุให้ประชาชนชาวไทยมีความปรารถนาที่จะเข้ามามีส่วนมีเสียงในการปกครองประเทศเช่นเดียวกับประชาชนในนานาอารยประเทศทั้งหลาย”

คำปรารภของรัฐธรรมนูญ ๒๕๑๗ มีความว่า “เมื่อกาลเวลาล่วงมา ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น มีความรู้และความคิดอ่านทางการเมืองดีขึ้น

จึงมีความตื่นตัวและปรารถนาที่จะมีส่วนมีเสียงในการปกครองประเทศด้วยตนเองขึ้นเป็นลำดับ

ท่านผู้อ่านย่อมสังเกตได้ว่า เมื่อคำปรารภกล่าวไว้ว่า ประชาชนได้รับการศึกษามีความรู้ความคิอ่านทางการเมืองเกิดขึ้น มีความตื่นตัว และปรารถนาที่จะมีส่วนมีเสียงในการปกครองประเทศตนเองขึ้นเป็นลำดับเช่นนั้นแล้ว เหตุใดในทวิบทรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๑๕ จึงไม่ใช้ความคิดทางตรรกวิทยาบ้างคือยังยกยืนกรานเหมือนสมัย ๒๔๗๕ ที่การศึกษายังไม่กว้างขวาง คือยืนกรานกำหนดผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งให้อายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์ และที่ขัดต่อตรรกวิทยาของคำปรารภอย่างเด่นชัดยิ่งขึ้น ก็คือมาตรา ๑๑๗ ที่กำหนดให้ผู้มีสิทธิรับเลือกตั้ง ต้องมีอายุครบ ๒๕ ปีบริบูรณ์ คือมากกว่าฉบับ ๒๔๗๕ ที่กำหนดไว้เพียง ๒๓ ปีบริบูรณ์ ท่านผู้อ่านย่อมสังเกตเห็นได้ว่าคำปรารภของรัฐธรรมนูญเขียนอย่างหนึ่ง แต่บัญญัติจริงอีกอย่างหนึ่ง ข้าพเจ้าจึงคิดว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระปรีชาญาณ จึงได้มีพระราชกระแสไว้ว่า

“๑.๑ ข้อความในคำปรารภนั้น เป็นถ้อยคำที่คณะรัฐมนตรีและสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำขึ้นถวาย”

และมีพระปรีชาญาณเห็นว่า รัฐธรรมนูญฉบับ ๒๕๑๗ นั้นมีข้อความที่ขัดแย้งกันเองมากมายหลายประการ

ข้าพเจ้าได้ตามสมาชิกสภาธิบดีบัญญัติผู้หนึ่งที่ได้มาพบข้าพเจ้าว่า ท่านส่วนมากที่เห็นควรขยายอายุผู้สมัครรับเลือกตั้งจาก ๒๓ ปีเป็น ๒๕ ปีนั้นมีเหตุผลอย่างไรบ้าง สมาชิกสภาธิบดีบัญญัติผู้นั้นตอบข้าพเจ้าว่า ไม่เห็นว่าส่วนมากนั้นแสดงเหตุผลอย่างไร เพียงแต่สังเกตว่าเมื่อหลายคนพูดว่า กำหนดอายุผู้สมัครรับเลือกตั้งไว้ ๒๕ ปีเถิด พวกที่ร่วมกลุ่มก็เอา ๒๕ ปีไปตาม ๆ กัน

๒.๓.๓. ปัญหาที่เกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องสังกัดพรรคการเมืองนั้น ภายหลังที่กรรมการร่างรัฐธรรมนูญฝ่ายรัฐบาลได้เสนอร่างต่อรัฐบาลแล้ว ได้มีกรรมการในขณะนั้น ๒ ท่านมาพบข้าพเจ้าและสนทนาถึงเรื่องนี้ ข้าพเจ้าได้ถามกรรมการ ๒ ท่านนั้นว่า ผู้ร่างได้อาศัยเหตุผลอย่างไรและได้พิจารณากฎหมายเทียบเคียงรัฐธรรมนูญอย่างไร กรรมการ ๒ ท่านนั้นว่านักวิชาการบางท่านแจ้งว่าการบังคับให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องสังกัดพรรคการเมืองนั้นมีตัวอย่างในรัฐธรรมนูญเกาหลีใต้ ข้าพเจ้าจึงถามว่านักวิชาการนั้นได้นำรัฐธรรมนูญ

บุญเกาหลิได้มาให้กรรมการทุกคนพิจารณาหรือเปล่า ก็ได้รับ
ตอบว่าเปล่า ข้าพเจ้าเองก็ไม่มีตัวบทรัฐธรรมนูญเกาหลิได้
ที่จะสอบดู จึงได้แจ้งแก่กรรมการ ๆ ที่มาพบ ว่า โดยหลัก
ทั่วไปนั้นเกาหลิได้ปกครองตามระบบฟัสซิสต์ หรือกึ่งฟัสซิสต์
ซึ่งจะเอาเป็นตัวอย่างแก่การปกครองประชาธิปไตยไม่ได้
ต่อมามีผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาโททางรัฐศาสตร์จากเยอรมัน
ซึ่งเป็นผู้ทำวิทยานิพนธ์ทางกฎหมายรัฐธรรมนูญได้มาเยี่ยม
ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจึงได้ปรารภถึงปัญหานี้และขอทราบว่าคุณ
มหาบัณฑิตนั้นมีรัฐธรรมนูญเกาหลิได้อยู่หรือไม่ ขอยืมให้
ข้าพเจ้าพิจารณาคำย ต่อมาท่านมหาบัณฑิตนั้นก็กลับไปเยอรมัน
แล้วได้ช่วยจัดการอัดสำเนาถ่ายภาพรัฐธรรมนูญเกาหลิได้ทั้ง
ฉบับส่งมาให้ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าได้พิจารณาอ่านดูหลายฉบับก็ไม่
พบว่ารัฐธรรมนูญเกาหลิได้ได้กำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง
ต้องสังกัดพรรคการเมือง

-๘๖-

๓.๑ ในบรรดาท่านที่เกี่ยวข้องในการร่างรัฐธรรมนูญ
ฉบับ ๒๕๑๗ นั้น จำแนกออกได้เป็น ๓ ประเภทคือ

ประเภทที่ ๑ ได้แก่ท่านที่ไม่มีเจตนาขัดพระราช-
ประสงค์และเจตนารมของวีรชน ๑๔ ตุลาคมเพราะท่านได้
อภิปรายตรงกับพระราชประสงค์ และเจตนารมณของวีรชน
๑๔ ตุลาคม ในชั้นและวาระต่าง ๆ ของการประชุมร่างรัฐ-
ธรรมนูญตลอดมา แม้ในวาระที่ ๓ จะมีบางท่านที่ลงมติให้
ใช้รัฐธรรมนูญฉบับ ๒๕๑๗ ได้ แต่ท่านก็ได้แสดงไว้ชัดแจ้ง
ว่าในการลงมติเช่นนั้น ก็เพื่อที่จะมีวิถีทางแก้ไขรัฐธรรมนูญ
ได้ดีกว่าที่จะยังคงใช้ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร
พุทธศักราช ๒๕๑๕

ประเภทที่ ๒ ได้แก่ท่านที่รู้ตัวว่าเมื่อการอภิปราย
ของ ตนเป็นที่ ขัดพระราชประสงค์และเจตนารมณของวีรชน
๑๔ ตุลาคม แต่ท่านก็คิดที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตาม
ระบบประชาธิปไตยตามพระราชประสงค์และตามเจตนารมณ
ของวีรชน ๑๔ ตุลาคม

ประเภทที่ ๓ ได้แก่ท่านที่มีลักษณะเป็น "ผู้เกิน-
กว่าราชา" (ULTRA-ROYALIST) ประจำอยู่ในนิสัย
ตั้งแต่ก่อนเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ระหว่างร่างรัฐธรรมนูญ
ในชั้นต่างๆ และภายหลังประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ๒๕๑๗ แล้ว
แม้ท่านเหล่านั้นจะทราบพระราชประสงค์ แต่ก็กล่าวว่ายับยั้ง

ไม่ยอมใช้วิถีทางที่สามารถแก้ไขรัฐธรรมนูญในขณะนี้ได้ ผลก็คือต้องการให้พระมหากษัตริย์ต้องสิ้นพระทัยตั้งวุฒิสมานึกตามวิธีการที่พระองค์รับสั่งแล้วว่าไม่ทรงเห็นด้วยอย่างยิ่ง

ท่านประเภทที่ ๓ นี้จึงเข้าลักษณะเรียกตามภาษาฝรั่งเศสว่า "ULTRA-ROYALISTE" หรือเรียกย่อว่า "ULTRAS" ซึ่งถ่ายทอดเป็นคำอังกฤษว่า "ULTRA-ROYALIST" ข้าพเจ้าถ่ายทอดเป็นคำไทยสยามว่า "ผู้เกินกว่าราชา" คือปากว่าเทอดทูลพระราชาธิบดี แต่ทำแสงว่านิยมราชาธิปไตยยิ่งกว่าองค์ราชาธิบดี

๓.๒. ในประเทศฝรั่งเศสระหว่าง ค.ศ. ๑๗๘๘ ถึง ๑๘๗๕ ได้มี "ผู้เกินกว่าราชา" ที่ได้ทำการขัดแย้งพระราชประสงค์ของพระราชาธิบดีบางพระองค์ที่ได้ทรงปรารถนาจะสละพระราชอำนาจบางอย่างตามระบบศักดินาเพื่อให้ราษฎรมีสหิทธิมนุษยชนมากขึ้นกว่าเดิม แต่ "ผู้เกินกว่าราชา" ได้ทำการขัดพระราชประสงค์โดยต้องการให้ราชาธิบดีคงสงวนอำนาจศักดินาไว้ให้มากที่สุด จึงเป็นเหตุให้สถาบันพระมหากษัตริย์แห่งราชวงศ์บูร์บองต้องล้มไป ใน ค.ศ. ๑๗๘๑ แม้สถาบันพระมหากษัตริย์แห่งราชวงศ์นั้น ได้ฟื้นคืนมาอีก

หลายครั้ง แต่ก็ต้องล้มไปอีกและในที่สุดเมื่อ ค.ศ. ๑๘๗๕ สถาบันพระมหากษัตริย์ของฝรั่งเศสก็สลายไป จนกระทั่งปัจจุบันนี้

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๕ (ค.ศ. ๑๙๗๒) ข้าพเจ้าได้อ่านไว้ในคำปรารภของหนังสือชื่อ "บางเรื่องเกี่ยวกับพระบรมวงศ์ศานวงศ์ในระหว่งสงครามโลกครั้งที่ ๒" ถึงการที่พระบรมวงศ์มีทางฟื้นคืนมาอีกภายหลังที่นโปเลียนที่ ๓ ต้องสละราชสมบัติใน ค.ศ. ๑๘๗๐ แต่เพราะเหตุจากการกระทำของ "ผู้เกินกว่าราชา" ได้ทำให้สะท้อนถึงฐานะของพระราชวงศ์ราชวงศ์บูร์บองที่ต้องสลายไปใน ค.ศ. ๑๘๗๕ ข้าพเจ้าจึงขอคัดความตามที่ข้าพเจ้ากล่าวไว้ในตอนนั้นมาพิมพ์ไว้ข้างท้ายนี้ดังต่อไปนี้

ประวัติศาสตร์ฝรั่งเศสปรากฏว่าระหว่างเวลา ๘๐ ปี นับตั้งแต่การปฏิวัติใหญ่ฝรั่งเศส เมื่อ ค.ศ. ๑๘๗๕ ถึง ค.ศ. ๑๘๗๐ นั้น ราชวงศ์บูร์บองได้กลับมาครองราชย์หลายครั้ง ต่อมาเมื่อ ค.ศ. ๑๘๗๐ นโปเลียนที่ ๓ แห่งราชวงศ์โบนาปาร์ต ได้สละราชสมบัติเนื่องจากแพ้เยอรมัน ฝ่ายเจ้าสมบัติเมื่อได้ปราบปรามขบวนการสหการปารีสสำเร็จแล้ว ก็ได้จัดให้มีระบบรัฐสภา ซึ่งเสียงส่วนข้างมาเป็นผู้นิยมราชวงศ์บูร์บอง

แต่ฝ่ายพวกที่ทำตนเป็นราชาธิปไตยยิ่งกว่าองค์พระราชาธิปไตย
นั้น ได้อ้างพระราชหฤทัยรัชทายาทที่จะได้รับอัญเชิญขึ้น
ครองราชย์ และเรียกร้องเกินเลยไป แม้เรื่องธงชาติก็จะ
ให้เปลี่ยนจากธงสามสีมาใช้ธงขาวประกอบด้วยรูปดอกไม้สาม
แฉก (คล้ายดอกบัวดิน) ที่เรียกเป็นภาษาฝรั่งเศสว่า
"FLEURS DE LIS" ซึ่งเป็นสัญลักษณ์เฉพาะราชวงศ์
บูร์บอง (ปัจจุบันนี้มีบางคนที่ยังอ้างว่าจงรักภักดีต่อพระราชวงศ์
จักรี เมื่อได้ผ่านไปตามถนนราชประสงค์กรุงปารีส เห็นมีการ
เขียนเป็นประจำตามกำแพงบริเวณนั้นด้วยรูปดอกไม้ชนิดนั้น
พร้อมด้วยคำขวัญว่า "VIVE LE ROI" แปลว่า ขอให้พระ-
ราชาธิบดีจงเจริญ อันเป็นคำเรียกร้องของผู้นิยมราชวงศ์
บูร์บอง ไม่ใช่ราชวงศ์โมนาปาร์ต บางคนก็เข้าใจผิดคิดว่า
รูปดอกไม้นี้เป็นเครื่องหมายของระบบราชาธิปไตยทั่วไปจึง
พลอยถือเอารูปดอกไม้นี้เป็นสัญลักษณ์แห่งราชาธิปไตย
ของไทยด้วย โดยไม่สำนึกว่าพระราชวงศ์จักรีมีเครื่องหมาย
เป็นรูปจักรกับตรี เรื่องจึงจะกลายเป็นว่าบางคนที่ยังอ้างรัก
ภักดีต่อพระราชวงศ์จักรีแต่ไปถือเครื่องหมายสำหรับสักการะ
บุชาราชวงศ์บูร์บอง) ก่อนที่รัฐสภาฝรั่งเศสจะลงมติใน ค.ศ.
๑๘๗๕ ที่จะสถาปนาพระราชาธิบดีบูร์บองขึ้นมาอีกหรือไม่

กั๊งกล่าวแล้ว สมเด็จพระเจ้าแห่งมาจองตา (DUC DE MA-
GENTA) ได้มีรับสั่งเตือนผู้ที่ทำตนเป็นราชาธิปไตยยิ่งกว่า
พระองค์พระราชาธิปไตยและอ้างว่ารู้พระราชหฤทัยต่าง ๆ นั้น
ว่าถ้าพวกนั้นต้องการจะเอาธงขาวมีรูปดอกไม้ชนิดนั้นมาใช้
แทนธงสามสีแล้ว ทหารปืนยาวก็จะเดินแถวไปตามลำพังโดย
ปราศจากธงประจำ แต่พวกนั้นก็หัวรั้นไม่ยอมฟังคำเตือนของ
สมเด็จพระเจ้า จึงเป็นเหตุให้เสียในรัฐสภาที่เดิมส่วนมากปรารถนา
ราชวงศ์บูร์บองขึ้นอีกนั้นต้องลดน้อยลงไป แม้กระนั้นเมื่อถึง
เวลาลงมติฝ่ายที่นิยมสาธารณรัฐชนะเพียง ๑ เสียงเท่านั้น

ถ้าหากผู้ทำตนเป็นราชาธิปไตยยิ่งกว่าองค์พระราชา
ธิปไตยไม่อวดอ้างเอาเด่นของตนแล้ว ราชวงศ์บูร์บองก็จะได้
กลับขึ้นครองราชย์อีก กั๊งนั้นพวกที่เป็นราชาธิปไตยยิ่งกว่า
องค์พระราชาธิปไตยจึงมีเพียงแต่เป็นพวกที่ทำให้ราชบัลลังก์
ฝรั่งเศสต้องสะเทือนเท่านั้น หากยังทำให้ราชบัลลังก์แห่ง
ราชวงศ์บูร์บองสลายไปตั้งแต่กระนั้นจนถึงปัจจุบันนี้

๓.๓ ถ้าเราวินิจฉัยรากฐานแห่งทรศนะแท้จริงของ
"ผู้เกินกว่าราชา" ที่เกิดขึ้นในฝรั่งเศสโดยนำหลักจิตวิทยา
ทางสังคมมาประยุกต์ ทรศนะของบุคคลกั๊งกล่าวมานี้เกิดขึ้น

รากฐานแห่งชากทรศนะทาสและชากทรศนะศักดิ์คินาที่เกาะ
 แน่นอยู่ในจิตใจอันเป็นมรดกสืบทอดมาช้านานประการหนึ่ง
 และอีกประการหนึ่งรากฐานแห่งการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน
 ที่จะอาศัยพระราชธาติเป็นข้ออ้างเพื่อที่ตนจะได้ประโยชน์
 ส่วนตนตามทรศนะความเห็นแก่ตัว (EGOIST CONCEPT)
 ยิ่งกว่าที่จะคำนึงถึงผลสะท้อนมาสู่สถาบันพระมหากษัตริย์ ใน
 ประวัติศาสตร์ ปรากฏว่าหลายคน ที่แสดงว่าเป็นผู้นิยมราช
 ธิปไตยยิ่งกว่าองค์พระราชธาติ นั่น เมื่อราชวงศ์บูร์บองได้
 ล้มไปขณะหนึ่ง โดยมีราชวงศ์โมนาปาร์ตขึ้นมาแทนที่แล้ว
 พวกที่เป็น "ผู้เกินกว่าราชา" ก็หันไปสนับสนุนราชวงศ์
 โมนาปาร์ต เมื่อราชวงศ์โมนาปาร์ตล้มไปก็หันไปสนับสนุน
 ราชวงศ์บูร์บอง เมื่อราชวงศ์บูร์บองฟื้นขึ้นมาอีกก็ไป
 สนับสนุนราชวงศ์นั้น ดังนั้นพระราชธาติแห่งพระราชวงศ์
 บูร์บองบางองค์ จึงนำตัวคนที่กลบกลอนนั้นส่งศาลตัดสิน
 ลงโทษประหารชีวิต บางคนเมื่อเห็นว่าระบบสาธารณรัฐ
 ฝรั่งเศสจะเป็นประโยชน์แก่ตน ก็สละราชวงศ์บูร์บองหรือ
 ราชวงศ์โมนาปาร์ตมาเข้าข้างสาธารณรัฐ และเมื่อสาธารณรัฐ
 ล้มลงชั่วขณะ ก็หันไปเข้าข้างราชวงศ์บูร์บองหรือราชวงศ์

โมนาปาร์ตสุดแท้แต่ว่าระบบใดราชวงศ์ใดจะช่วยให้ตนได้
 ประโยชน์

ข้าพเจ้าขอสรรเสริญพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิ-
 พลอดุลยเดช ฯ ที่ทรงพระปรีชาญาณยิ่งกว่าพระราชธาติ
 ฝรั่งเศสหลายองค์ ในการที่พระองค์ได้พระราชทานกระแส
 เกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญ ๒๕๑๗ ดังกล่าวนั้น

๓.๔ ท่านที่ได้ติดตามข่าวการร่างรัฐธรรมนูญตั้งแต่
 ขึ้นคณะกรรมการ ที่รัฐบาลตั้งขึ้นก็จะเห็นได้ว่ามีประชาชน
 จำนวนมากหลาย ได้แสดงความคิดเห็นที่จะให้รัฐธรรมนูญฉบับ
 ใหม่นี้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ โดยเฉพาะเกี่ยวกับวุฒิ
 สถานั้น ความเห็นของประชาชนที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์นั้น
 ส่วนข้างมากเห็นว่าไม่ควรมีวุฒิสภา คือให้มีสภาผู้แทนราษฎร
 แค่นั้นเดียว ถ้าหากจะให้ มีวุฒิสภา ก็ให้วุฒิสมาชิกเป็นผู้ที่
 รับผิดชอบจากราษฎร แต่ความเห็นของประชาชนที่แสดง
 ออกดังกล่าวนั้น คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญของฝ่ายรัฐบาล
 และรัฐบาลเอง ซึ่งรวมจำนวนคนไม่กี่คน ไม่เห็นชอบด้วย
 จึงได้ร่างรัฐธรรมนูญโดยฉ้อฉลฉบับ ๒๕๑๒ เป็นแบบฉบับ
 และถ้าท่านผู้อ่านได้เทียบเคียงรัฐธรรมนูญ ๒๕๑๒ กับฉบับ
 ๒๕๑๗ แล้วจะเห็นได้ว่า ส่วนมากของบทบัญญัติแห่งรัฐ-

รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๗ ได้คัดลอกมาจากรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๒ ทั้ง
 ดั้งที่เดียว ฉะนั้นผลก็คือมีบทบัญญัติที่ขัดพระราชประสงค์
 ตามพระราชกระแสถึงกล่าวแล้ว

ท่านที่ถือว่ารัฐธรรมนูญ ๒๕๕๒ เป็นประชาธิปไตย
 ที่สदनนี้ยอมรับอยู่แล้วว่ารัฐธรรมนูญฉบับ ๒๕๕๒ ก็สืบต่อ
 มาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับชั่วคราว พ.ศ.
 ๒๕๕๐ ซึ่งมีฉายาว่า รัฐธรรมนูญฉบับโต้คม นั้นเอง

บางท่านได้โฆษณาว่า รัฐธรรมนูญฉบับ ๒๕๕๒
 ได้ร่างขึ้นโดยสิ่งที่เรียกว่า “สภาร่างรัฐธรรมนูญ” แต่ท่าน
 ที่เป็นนักวิชาการยอมรับอยู่ว่า สิ่งนั้นได้ตั้งขึ้นโดยรัฐสภาของ
 รัฐธรรมนูญฉบับโต้คม ซึ่งประกอบด้วยวุฒิสภา ซึ่งสมาชิก
 ได้รับแต่งตั้งโดยรัฐบาลเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
 และสภาผู้แทน ซึ่งสมาชิกต้องมีอายุอย่างต่ำ ๓๕ ปี และเมื่อ
 สิ่งนี้เรียกว่า สภาร่างรัฐธรรมนูญนั้นพิจารณาเสร็จแล้ว ก็
 นำเสนอรัฐสภาตามฉบับโต้คมนั้นเองเป็นผู้ลงมติ ฉะนั้นนัก
 วิชาการรัฐธรรมนูญยอมรับว่าสิ่งที่เรียกว่าสภาร่างรัฐธรรมนูญ
 นั่นคือ “คณะกรรมการวิสามัญ” ของรัฐสภาฉบับโต้คม
 นั่นเอง

ท่านยอมรับที่ว่า รัฐธรรมนูญฉบับ ๒๕๕๒ มิใช่เป็น
 รัฐธรรมนูญที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทาน
 โดยพระองค์เอง แต่คณะอภิรัฐมนตรี ซึ่งได้รับแต่งตั้งตาม
 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว พ.ศ.
 ๒๕๕๐ หรือฉบับโต้คม) ในหน้าที่คณะผู้สำเร็จราชการแทน
 พระองค์ ได้ลงนามในพระปรมาภิไธย สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 อภิรัฐมนตรีที่ลงนามนี้คือ (พิมพ์ตามชื่อที่ลงนามประกาศ
 รัฐธรรมนูญฉบับ ๒๕๕๒)

รังสิต กรมขุนชัยนาทนเรนทร

ยลวงกุ

ธานีนิติ

พระยาจางนวรราชเสวี

อคุตเกษจรัส

๓.๕ ท่านที่เข้าลักษณะเป็น “ผู้เกินกว่าราชา” นั้น
 แม้จะได้รับทราบพระราชกระแส แต่ก็ยังบ่ายเบี่ยงที่จะดำเนิน
 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเพื่อบุตรให้เป็นไปตามพระ-
 ราชประสงค์และเจตนารมณ์ของวิรัช ๑๔ ตุลาคม หลายนท่าน
 บ่ายเบี่ยงว่าจะต้องกระทำการแก้ไขภายหลัง ได้มีการเลือกตั้ง
 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสียก่อน การบ่ายเบี่ยงเช่นนี้

นอกจากเป็นการฝืนพระราชหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้ทั้งวุฒิสมาชิก โดยประธานองคมนตรีเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการแล้ว ผลแห่งการบ้ายเบี่ยงเช่นนี้ ก็เป็นการอยากที่จะแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามพระราชประสงค์ เพราะวุฒิสมาชิกเข้ามามีบทบาทประกอบเป็นรัฐสภาอยู่ด้วย

ถ้าคณะรัฐมนตรีจงรักภักดี ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอย่างแท้จริงแล้ว ก็มีทางทำได้ก่อนที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะต้องฝืนพระราชหฤทัยทั้งวุฒิสมาชิกตามวิธีการที่พระองค์ไม่พึงประสงค์ คือคณะรัฐมนตรีมีสิทธิเสนอญัตติแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๒๘ และสภานิติบัญญัตินั้นเองมีหน้าที่เป็นรัฐสภาตามบทเฉพาะกาลตามมาตรา ๒๓๔ ถ้าทำได้ดังนี้แล้วพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ไม่ต้องฝืนพระราชหฤทัยทั้งวุฒิสมาชิกตามวิธีการที่พระองค์ไม่พึงประสงค์ และพร้อมกันนั้นคณะรัฐมนตรีก็เสนอข้อเรียกร้องของนักเรียน นิสิต นักศึกษา ตามเจตนารมณ์ ๑๔ ตุลาคม ด้วย

ชานกรุงปารีส

๓ พฤศจิกายน ๒๕๑๗

ปรีดี พนมยงค์

รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดีจักรีนฤเบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ประกาศว่า สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้นำความกราบบังคมทูลว่า ตามที่สมเด็จพระบรมปิตุลาธิราช พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ณ วันที่ ๑๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๕ นั้น เป็นการสถาปนาการปกครองระบอบประชาธิปไตยขึ้นในประเทศไทยเป็นเบื้องต้น ด้วยพระราชประสิทธิธานอันแน่วแน่ในอันที่จะพระราชทานพระราชอำนาจในการปกครองแผ่นดินให้แก่ประชาชนชาวไทยทั้งหมด มิใช่แก่บุคคลคณะใดหรือฝ่ายใดโดยเฉพาะ ทั้งนี้โดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขแห่งประเทศ และทรงเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยอันเป็นของปวงชนตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ